

KLIIMAMINISTEERIUM

Rassi Külaselts
rassikylaselts@gmail.com

Teie 02.02.2025

Meie 20.02.2025 nr 5-9/25/530-2

Vastus taotlusele (riigimaa hoonestusõiguse enampakkumised)

Austatud Rassi Külaseltsi esindajad

Olete pöördunud taotlusega tühistada Türi ja Põhja-Sakala alade hoonestusõiguse oksjonid ja mitte sõlmida hoonestusõiguse lepinguid. Pöördumisest nähtub mure selle üle, milliseid tagajärgi toob kaasa teie piirkonnas riigimaade enampakkumine ja eeskätt olete mures tuuleparkide mõju pärast loodusele.

Selgitame vastuseks järgmist.

- 1. Soovime rõhutada, et tuuleparki ei saa rajada enne, kui on läbitud kohaliku omavalitsuse korraldatav planeerimismenetlus. Riigimaade enampakkumine ei anna õigust alustada järgmisel päeval tuulepargi ehitusega.**

Kas ja millistel tingimustel saab alale tuuleparki rajada, selgitatakse välja planeerimismenetluses ja selle käigus tehtavas keskkonnamõtjude hindamises. Toote pöördumises välja, et teie soov on leida kogukonnale säästlik, kriisikindel ning nii looduskeskkonna kui ka kohalike elanikega arvestav taastuvenergia lahendus. Riigimaade enampakkumine ei võta teilt võimalust osaleda oma kogukonna jaoks parima tuulepargi lahenduse väljatöötamises. Planeerimisprotsessi olulise osana kaasatakse kohalikke elanikke aruteludesse, et leida kogukonnale sobivaim tuulepargi lahendus. Planeeringu kehtestamise järel tuleb taotleda tuulepargile ehitusluba ja alles selle väljastamisel võib alustada tuulepargi ehitustöödega.

Täpsemat infot tuuleparkide rajamisega seonduva kohta saab Keskkonnaportaalist¹ ja planeeringute veebilehelt².

- 2. Lisaks üldplaneeringule saab tuuleenergiaks sobivaid alasid planeerida kohaliku omavalitsuse eriplaneeringuga.**

¹ <https://keskkonnaportaal.ee/et/teemad/taastuvenergia/taastuvenergia-kkk>

² <https://planeerimine.ee/ruumiline-planeerimine-2/kov-planeeringud/> ja <https://planeerimine.ee/kysimused/korduvad-kysimused/>

Viitatakse, et Türi valla üldplaneeringus ei ole enampakkumisele pandud alasid märgitud potentsiaalsete tuulepargi arendusaladena ja seetõttu on riigimaade enampakkumine õigusvastane. Selgitame, et kuigi üldplaneeringus ei ole ala tuuleenergia alana määratud, võib tuulepargile sobiva asukoha leida kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu menetluse käigus. Planeerimiseseaduse § 95 lõike 1 kohaselt koostatakse kohaliku omavalitsuse eriplaneering olulise ruumilise mõjuga ehitise püstitamiseks, kui olulise ruumilise mõjuga ehitise asukoht ei ole üldplaneeringus määratud.

3. Keskkonnaagentuuri uuringud ja tehniline aruanne arvestasid kõiki teadaolevaid kaitsealuseid objekte.

Toote pöördumises välja, et kohalikele elanikele teadaolevalt on Türi ja Türi–Põhja-Sakala oksjonile suunatud aladel või nende lähiümbruses mitmed väike-konnakotka, must-toonekure ja kalakotka elupaigad, mida (lähtuvalt ülaltoodust) oksjonitele suunatud alade määramise aluseks olev uuring ei käsitlenud või käsitlenud pinnapealselt.

Keskkonnaagentuur kinnitas, et riigimaade enampakkumise aluseks olnud Keskkonnaagentuuri tehnilises aruandes arvestatud kõiki kaitsealuseid objekte, mis olid aruande koostamise hetkel (mai 2024) registreeritud Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmebaasis. Kui teil on teavet elupaikade kohta, mida ei ole veel EELISes kajastatud, palume sellest teavitada Keskkonnametit. Leidudest teadaandmine on oluline, et teavet ajakohasena hoida ja täpsustada looduskaitsealust ülevaadet järgnevas planeerimismenetluses.

Keskkonnaagentuur on välja toonud, et enne tuulepargi arendamist aladel tuleb järgnevas planeerimisfaasis arvesse võtta tehnilises aruandes välja toodud täiendavate uuringute vajaduse ja leevendusmeetmetega. Türi alal tuleb täpsustada röövlindude pesitsust ning leevendada mõjusid linnustikule. Lisaks eraldi tuleb analüüsida hukkumisrisiki väike-konnakotkastele ala põhjaosas ning kaardistada suurte röövlindude toitumisalad kogu arendusalal ning sellega piirnevalt. Arendustegevuse kavandamisel tuleb läbi viia täpsustavad uuringud elupaikadele toimiva mõju täpsemaks hindamiseks ning kaardistada nii nende liikide liikumine kui ka toitumisalad potentsiaalsel arendusalal ja sellega piirnevalt.

4. Taastuvenergia kasutuselevõtu üks olulisi eesmärgi on elektritootmise mõjusid keskkonnale vähendada.

Nagu ka oma pöördumises viitatakse, Eesti loodusvarasid ja loodusressursse tuleb kasutada säästlikult. Keskkonnamõjudest rääkides peab arvestama, et energeetikasektor on Eestis olnud suurim kasvuhoonegaaside heitkoguse allikas³ ja seda peamiselt seetõttu, et põlevkivielekter on üks suurima süsiniku jalajäljega elektritootmisviise. Tuulepargid aitavad vahetada välja vananevad põlevkivikatlad väiksema keskkonnajalajega tootmiseseadmete vastu ja tagavad taskukohasema elektri hinna. Eestis tekitab põlevkivi tootmine aastas umbes 10 korda rohkem tuhka kui kõik Eesti inimesed kokku olmejäätmeid⁴. Tuuleenergiast elektri tootmine on ka odavam, sest selle tootmine ei vaja kütust, näiteks nagu põlevkivielekter vajab pidevalt põlevkivi kaevandamist.

Lisaks väiksemale keskkonnajalajäljele ja soodsamale hinnale on taastuvenergia oluline ka seetõttu, et erinevalt põlevkivist on taastuvatest allikatest võimalik elektrit toota üle Eesti hajutatult. Võrreldes elektritootmise koondamisega ühte piirkonda on hajutatud elektritootmisega süsteemi märksa keerulisem halvata.

Viitatakse pöördumises Euroopa Liidu taastuvenergia direktiivile⁵. Direktiivis viidatakse, et kasvuhoonegaaside heite vähendamisega saab taastuvenergia kaasa aidata ka selliste keskkonnaga

³ <https://kliimaministeerium.ee/rohereform-kliima/kliimapoliitika/kasvuhoonegaaside-heitkogused>

⁴ <https://keskkonnaportaali.ee/et/teemad/taastuvenergia/taastuvenergia-kuuk#Miksontuuleenergiatvaja?>

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32023L2413>

seotud probleemide lahendamisele nagu elurikkuse vähenemine ja vähendada saastet. Taastuenergia aitab saavutada eesmärgi, mille eesmärk on ka kaitsta, taastada ja parandada keskkonnaseisundit, peatades muu hulgas elurikkuse vähenemise ja pöörates selle suundumuse ümber⁶. Direktiiv ei seo tuuleparkide rajamise võimalikkust üksnes tehis- ja ehitatud pindadega, ka loodusmaastikele tuuleparkide rajamine on direktiivi kohaselt võimalik ja Eesti oludes, kus tehis- ja ehitatud pindu on vähe, ka taastuenergia eesmärkide saavutamiseks vajalik. Tuulepargi rajamisel tuleb hinnata mõjusid, sh keskkonnamõjusid, tegeleda sellega, et mõjud oleksid võimalikult väikesed, ja kui on vaja, mõjude leevendamiseks kasutusele võtta ka meetmed.

Teie pöördumise kontekstis on aga oluline, et kuigi riigimaade enampakkumise protsess Türi-Põhja-Sakala riigimaa alal on lõppenud⁷, on teil võimalik tuulepargi sobiva lahenduse leidmisel kaasa rääkida, kui planeeringumenetlus algatatakse. Riigimaa kasutamise õiguse saamine ei vabasta ala planeeringukohustustest. Planeeringuprotsssi käigus kaasatakse kogukond, et leida piirkonnale sobivaim lahendus, samuti tehakse planeerimismenetluses keskkonnamõjude hinnang.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Rein Vaks
energeetikaosakonna juhataja

Koopia: Keskkonnaagentuur, Maa- ja Ruumiamet, Õiguskantsleri Kantselei, Riigimetsa Majandamise Keskus

Sille Uusna-Rannap, 625 4443
sille.uusna-rannap@kliimaministeerium.ee

⁶ Refereerituna direktiivi põhjenduspunktist 2.

⁷ <https://kliimaministeerium.ee/uudised/tuulealade-oksjonil-laekus-pakkumisi-17-arendusalale>,
<https://rmk.ee/uudised/uudis/tuulealade-oksjonil-laekus-pakkumisi-17-arendusalale/>